

Barnehagenorsk: nytt kurstilbud for assistenter med norsk som andrespråk

Elena Tkachenko

Elena.Tkachenko@hioa.no

08.05.2015

Hva er barnehagenorsk?

- Arbeidsrelatert kurs for barnehageansatte med et annet morsmål enn norsk
 - Målet: videreutvikle sine skriftlige og muntlige norskferdigheter og styrke sin faglige kompetanse for arbeid i barnehagen
 - Arbeidsplass som en viktig språklæringsarena
 - Motivere til videreutvikling av ens faglige kompetanse
 - Kompetanseheving for barnehagene for å styrke kommunikasjonsstrategier og læringsmiljø i møte med ansatte med ulik språklig og kulturell bakgrunn
- Har gjennomført med 2 klasser
 - 2013-2014
 - 2014-2015
 - Nytt kurs vil starte i 2015

Presentasjonens tittel | 08.05.2015

Språklæring i handling

- «Learning-in-action» (Firth & Wagner, 2007)
- «Competence-in-action» (Pekarek Doehler, 2006, 2010)
 - Språket læres og brukes alltid i en sammenheng
- «Agency»: å bli del av et praksisfellesskap
 - Ta ansvar for egen læring, se på seg selv som lærende individ
- Språk i praksis – nødvendig perspektiv for læring av norsk som andrespråk

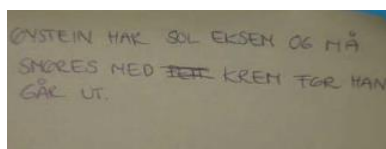
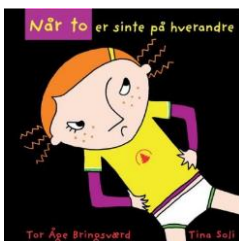
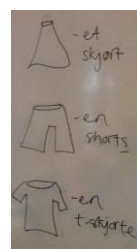

Høgskolen i Oslo
og Akershus

Innhold

5 hovedområder:

- Grammatikk og ordforråd
- Kommunikative situasjoner
- Skriftlige barnehagetekster
- Faglige temaer
- Viktige litterære barnetekster /barnekultur

Høgskolen i Oslo
og Akershus

Organisering

- Oppstart og kartlegging av behovene
- 8 samlinger for kursdeltakere
- Arbeid med språket på sin arbeidsplass mellom samlingene
 - Veileder på arbeidsplassen
 - Oppgaver mellom samlingene
 - Digital platform for kommunikasjon mellom samlingene og dokumentasjon (blogg): <http://blogg.hioa.no/barnehagenorsk/>
- Samlinger med veiledere til kursdeltakerne
 - Oppstart
 - Underveis
 - Barnehagesamling med kursdeltakerne og deres veiledere

Nærhet mellom norskkurset og deltakernes arbeidsplasser og daglige gjøremål

Eksempler på «Oppgaver mellom samlingene»:

1 Kommunikasjon og språklæring i barnehagen

- **Barns uttrykk for følelser:** Observer hvordan barn uttrykker følelser: Hvordan oppfører de seg og hva sier de når de er glade, sinte, lei seg, skuffet, føler seg urettferdig behandlet, osv.? Skriv ned minst fem *følelseladete/emosjonelle* ord/setninger som barna har sagt, som gir uttrykk for følelser.

2 Lesing

- Les det som står under 1.5. Barns medvirkning i Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver. Marker ord som du synes er vanskelige. Spør veilederen din eller kollegaene om disse ordene. Ta med listen over vanskelige ord til neste samling og/eller publiser listen din på bloggen, under Oppgaver – Vanskelige ord. Tenk over hvordan dere ivaretar barns medvirkning i hverdagen i barnehagen din.

3 Skrivning

- Skriv en kort rapport fra en tur dere har hatt med barnegruppen din. Bruk gjerne både bilder og tekst. Du kan gjerne involvere barna i denne oppgaven, slik at de tar bilder på turen og hjelper deg å velge bildene fra turen til å ha i oppgaven. Du kan be barna om å si noen setninger til bildene de velger som du skriver ned. Du kan bruke mellom 3 og 10 bilder og noe tekst. Skriv gjerne teksten på datamaskin, sett inn bildene, be noen om hjelp til å ta utskrift av teksten din. Det er fint hvis du kan lagre teksten din på minnepinne også og ta med til neste samling.

- Arbeid med faglige tekster

Hva er bra mat i barnehagen?

- Ta utgangspunkt i sammendraget om *BRA MAT I BARNEHAGEN* (<http://helseidirektoratet.no/folkeshelse/emnering/barnehage/Sider/bra-mat-i-barnehagen.aspx>), og skriv en tekst om *måltider, mat og drikke* der du jobber – hva, hvor og når spiser barna i løpet av en dag, og hvordan samsvarer dette med rådene fra Helseidirektoratet (de femten punktene på *BRA MAT I BARNEHAGEN*-lista)? Bruk gjerne leddsetninger i teksten som begrunner hvorfor dere gjør ting på den måten dere har valgt. Se eksempler på bloggen, under «Mellom samlingene» - Etter fjerde samling, og publiser gjerne teksten din der, eller lever til lærerne.

4 Barns egen kultur

Vitser

- Kjenner du til noen vitser eller rim som barna bruker i barnehagen? Spør barna og skriv ned 2-3 vitser eller rim/regler som du har hørt i barnehagen den siste måneden. Publiser dem på bloggen, under Oppgaver – Vitser og rim fra barna.

Utfordringer i prosjektet

- Store variasjoner i studentgruppen
 - Det språklige nivået var ulikt
 - Digital kompetanse: fra ingen til rutinerne data-brukere
 - Ulik bakgrunn: språklig, kulturell og sosial
- Det er en stor utfordring for kursdeltakere på slike kurs å finne motivasjon til å gjøre innsats for å jobbe med norsken sin når de allerede har utviklet strategier og språk som fungerer i den daglige kommunikasjonen. (Winsnes, 2009)
- Skape gode prosesser og sammenheng mellom undervisning på samlinger og språkutvikling på arbeidsplassen
- Kommunikasjon mellom samlingene

Resultater: Hva mente kursdeltakerne at de hadde lært?

- **Deltakernes svar på spørsmålet «Hva syns du at du har blitt bedre til etter dette kurset?»**
- Å bruke datamaskin (81%)
- Å uttale ordene riktig (75%) (?)
- Å lære nye ord og uttrykk (75%)
- Å bruke riktig grammatikk (69%) (?)
- Å skrive korte tekster på norsk om mitt arbeid (63%)
- Å lese bøker med barn (63%)
- Å snakke med barn om bøker vi har lest (56%)
- Å forstå beskjeder fra andre (56%)
- Å si ifra når jeg ikke forstår (56%)
- Å kommunisere med kollegaene på jobben (56%)
- Å skrive ord riktig (56%) (?)

08.05.2015

Resultater: Hva mener veilederne at kursdeltakerne hadde lært?

«Deltakerne får kunnskaper og opplever læring og mestring. De ser verdien av kurset i hverdagen og er veldig engasjerte og ønsker virkelig å øke kunnskapene sine. De spør mye, og vi ser at dette gir inspirasjon i arbeidet. Vi opplever at de har fått et nytt blikk på jobben og verdien av denne. Økt kunnskap gir åpenbart økt forståelse på en praktisk og nyttig måte. Opplevelse av egen betydning på jobben øker.»

Presentasjonens tittel | 08.05.2015

Resultater: veiledernes sluttevaluering

Fra veiledernes sluttevaluering (mai)*:

- Evalueringssvarene for øvrig tydet på at mange av deltakerne på slutten av kursperioden:
 - kommuniserte bedre med kollegaer, foreldre og foresatte
 - var blitt bedre til å forstå beskjeder
 - hadde fått et bedre ordforråd
 - snakket og skrev riktigere grammatisk og ortografisk (?)
 - oftere leste bøker for og leder aktiviteter med barn
 - deltok mer og var mer engasjerte i arbeidet
- Alle veilederne mente at deltakerne etter kurset i *noe* eller *stor grad* er motivert for å forbedre norskerferdighetene sine i tiden fremover.
- Flere av veilederne kommenterte at kurset har bidratt til nye vaner for språkoppfølging i det daglige arbeidet, «en bedre kultur» for veiledning
 - «I løpet av det kurset var det veldig mye som ble avdekket av usikkerhet, som jeg ikke visste om, som vi aldri hadde snakka om før, for det ble liksom så mye mer naturlig å snakke om mye, som de da hadde snakket om på kurset.»

* Kun 9 av veilederne har svart på evalueringsskjemaet

Resultater: Hva har veilederne lært av kurstilbudet og veiledningen?

- Veiledningen i barnehagene foregikk på ulikt vis, men viser seg som en svært viktig faktor for kursdeltakernes progresjon
- Mange av veilederne pekte på utfordringer med å finne tid til veiledning
 - De fleste løste det ved å gi veiledning underveis i det daglige arbeidet
- Hva mente veilederne at de hadde lært av kurset?
 - «Jeg har lært mye, blant annet å forklare mer vanskelige ord, å si ifra (...) og å gjøre avtaler, angående hvordan rette på språket, uttalen.»
 - «At det finnes mange muligheter for veiledning og øvelse i hverdagen, og at kurset har hatt stor betydning for deltakernes motivasjon og innstilling til det daglige arbeidet i barnehagen.»
 - «Det var nyttig og veldig hyggelig å se andre sider ved deltakerne som kom frem i denne situasjonen. Det har hatt ringvirkninger i forhold til at deltakerne nå tar mer initiativ til aktivitet i hverdagen og det er tydelig at de opplever større mestring og dermed trygghet og trivsel.»

Presentasjonens tittel | 08.05.2015

Deltakelse og initiativ

- Inkludering og myndiggjøring
- Å se på seg selv som lærende individ
 - Å føle seg mindreverdige pga språket
 - Påvirker kommunikasjon på ulike områder
 - Frustrerende å ikke bli forstått
 - Frustrerende å måtte spørre om igjen
 - Grenser for hvor mange ganger man kan spørre om igjen
 - Få mestringsfølelse – jeg kan dette!
 - Sammenheng mellom språk, kommunikasjon og selvtillit
 - Er det å snakke perfekt norsk et realistisk mål?
 - Å få god selvtillit til tross for at man ikke snakker grammatisk korrekt og aksentfritt
- Engasjement for å dele erfaringer og fremstå som «ekspert» på sitt språk og kultur
 - Positive til å kunne bruke den helhetlige språklige kompetansen sin i barnehagen

Presentasjonens tittel | 08.05.2015

Oppsummering og konklusjon

- Kursdeltakerne selv og deres veiledere oppfatter tydelige endringer på noen områder, inkludert formelle aspekter (grammatikk, rettskriving, osv.)
- Vår analyse av kursdeltakernes tekster viser i liten grad tegn til tydelig progresjon når det gjelder grammatikk
- **Man kan bli bedre i norsk uten å bli bedre i grammatikk!**
 - Språklæring som sosialiseringsprosess
 - Språkbruk som oppfattes som relevant og aktuell i praksisfellesskapet
 - Utvikling av metaspråklig bevissthet og orientering mot videre læring

08.05.2015

Referanser

- Firth, A. & Wagner, J. (2007). Second/Foreign Language learning as a social accomplishment: elaborations on a reconceptualized SLA. *The Modern Language Journal* 91: 798:817.
- Lave, J. og Wenger, E. (1991). *Situated learning: Legitimate peripheral participation*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Pekarek Doehler, S. (2006). Compétence et langage en action. *Bulletin Suisse de Linguistique Appliquée VALS/ASLA*, 84: 9 - 45.
- Pekarek Doehler, S. (2010). Conceptual changes and methodological challenges: on language and learning from a conversation analytic perspective on SLA. In P. Seedhouse, S., S. Walsh & Ch. Jenks (Eds.) *Conceptualising Learning in Applied Linguistics*. Basingstoke, UK: Paigrave Macmillan, 105 - 127.

Mer om kurset:

- <http://www.hioa.no/Studier/LU/Evu/barnehagenorsk>
- <http://blogg.hioa.no/barnehagenorsk/>
- <http://www.barnehage.no/no/Reportasjer/2014/Oktober/Barnehagenorsk-pa-timeplanen/>

08.05.2015

